

Spis treści

Wykaz skrótów	13
Wstęp	15
Rozdział I	
Zagadnienia analizy kryminologicznej i kryminalistycznej	
w przeciwdziałaniu praniu pieniędzy	21
1. Kryminologia i kryminalistyka jako nauki stosowane i ich rola w badaniu zjawiska prania pieniędzy	21
2. Pojęcie i zakres prania pieniędzy	29
3. Przyczyny i uwarunkowania oraz cele prania pieniędzy	41
4. <i>Modus operandi</i> i siedem złotych pytań a przestępstwo prania pieniędzy	49
5. „Ciemna” i „złota” liczba przestępstw a rozmiary prania pieniędzy	53
6. Badanie rozmiarów i skutków prania pieniędzy	60
7. Rozpoznane skutki prania pieniędzy	66
8. Podsumowanie	71
Rozdział II	
Przestępstwa bazowe i metody prania pieniędzy	73
1. Przestępstwa bazowe (pierwotne) jako źródła brudnych dochodów	73
2. Nielegalne dochody pochodzące z afer gospodarczych	82
3. Nieujawnione dochody z szarej strefy gospodarczej	89
4. Metody prania pieniędzy	94
5. Techniki rozdrabniania wpłat	101
6. Systemy legalizacji brudnych dochodów w rajach (oazach) podatkowych	107

7. Pranie pieniędzy w ramach tajnych systemów bankowych	116
8. Internet a pranie pieniędzy	120
9. Podsumowanie	124

Rozdział III

Transakcje podejrzone a uzasadnione podejrzenie	127
1. Podstawy prawne typowania i rejestrowania transakcji zawierających symptomy uzasadnionego podejrzenia	127
2. Pojęcie transakcji podejrzonej	131
3. Pojęcie transakcji powiązanej	133
4. Uzasadnione podejrzenie w prawie bankowym i ustawie z dnia 16 listopada 2000 r.	137
5. Obiektywno-subiektywny charakter uzasadnionego podejrzenia	141
6. Podsumowanie	146

Rozdział IV

Penalizacja prania pieniędzy	149
1. Założenia strategii przeciwdziałania przestępczości	149
2. Pranie pieniędzy jako przestępstwo gospodarcze i ogólnofinansowe	154
3. Obowiązek dorównania standardom prawnym Unii Europejskiej	160
4. Główne etapy tworzenia i rozwoju polskiego systemu prawnego w przeciwdziałaniu praniu pieniędzy	162
5. Ocena pierwszych polskich aktów finansowoprawnych w przeciwdziałaniu praniu pieniędzy	164
6. Przeciwdziałanie przestępczości na podstawie z art. 106 Prawa bankowego przy <i>vacatio legis</i> art. 299 k.k.	170
7. Obowiązki banku dotyczące kierowania spraw do prokuratury	175
8. Wyłączenie banku z odpowiedzialności za szkodę	176
9. Pranie pieniędzy — czynem karalnym	178
9.1. Artykuł 5 ustawy z dnia 12 października 1994 r.	178
9.2. Artykuł 299 w nowym Kodeksie karnym i jego nowelizacja w ustawie z dnia 16 listopada 2000 r.	180

10. Przepisy wspomagające prawny system przeciwdziałania praniu pieniędzy	185
11. Podsumowanie	189

Rozdział V

Rola Generalnego Inspektora Informacji Finansowej w przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu

terroryzmu	192
1. Powołanie Generalnego Inspektora Informacji Finansowej	192
2. Przegląd głównych postanowień ustawy	197
3. Zakres podmiotowy ustawy	200
3.1. Instytucje obowiązane	200
3.2. Jednostki współpracujące	204
4. Zadania Generalnego Inspektora Informacji Finansowej ...	206
5. Rodzaje transakcji podlegających rejestracji	210
6. Zasady przekazywania właściwych danych Generalnemu Inspektorowi	215
7. Obowiązek typowania transakcji podejrzanych	216
8. Postępowanie analityczne Generalnego Inspektora	217
9. Przeciwdziałanie finansowaniu terroryzmu222	221
9.1. Konwencja ONZ i Zalecenia Specjalne FATF w sprawie Finansowania Terroryzmu	221
9.2. Przeciwdziałanie finansowaniu terroryzmu — nowa regulacja ustawowa	226
9.3. Wstrzymanie transakcji podejrzanej i blokada rachunku	229
9.4. Obowiązek powiadomienia klienta o decyzji Generalnego Inspektora oraz formy kontroli sądowej	231
10. Zasady ochrony informacji gromadzonych, przetwarzanych i przekazywanych	235
10.1. Wymiana i ochrona informacji w Dyrektywie Rady Unii Europejskiej	235
10.2. Ustawowe regulacje dotyczące udostępniania, wymiany i ochrony informacji	236
11. Kontrolowanie instytucji obowiązanych	243

12. Odpowiedzialność karna za naruszenie przepisów ustawy	244
12.1. Niedopełnienie obowiązków ustawowych dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy — art. 35 ust. 1	245
12.2. Ujawnienie informacji osobom nieuprawnionym — art. 35 ust. 2	246
12.3. Nieumyślne niedopełnienie obowiązków lub ujawnienie informacji osobom nieuprawnionym — art. 35 ust. 3	247
12.4. Odmowa przekazania dokumentów, przekazanie nieprawdziwych danych lub zatajenie prawdziwych danych przed Generalnym Inspektorem — art. 36	248
12.5. Wyrządzenie znacznej szkody — art. 37	250
12.6. Utrudnianie lub udaremnianie czynności kontrolnych — art. 37a ust. 1	252
12.7. Niedopełnienie obowiązku opracowania procedur wewnętrznych — art. 37a ust. 2	252
12.8. Wnioski	252
13. Zadania i terminy ustawowe mające wpływ na praktykę instytucji obowiązanych	254
14. Podsumowanie	256

Rozdział VI

Praktyka bankowa w rozpoznawaniu symptomów uzasadnionego podejrzenia prania pieniędzy	261
1. Główne kategorie przydatne do określania klientów „podwyższonego ryzyka”	261
2. Symptomy kategorii ryzyka — katalogi podejrzanych transakcji	266
2.1. Wytyczne i zalecenia banków oraz nadzorów bankowych	268
2.2. Wskaźniki holenderskiej jednostki wywiadu finansowego	275
2.3. Czynniki ostrzegawcze w procedurach Citigroup	276
3. Propozycje uwzględnienia handlowych transakcji dokumentowych w bankowych programach przeciwdziałania praniu pieniędzy	281

4. Określanie potencjalnych zagrożeń przydatnych
w rozpoznawaniu symptomów podejrzanych transakcji
dla celów szkoleniowych FBI 284
5. Symptomy uzasadnionego podejrzenia prania
pieniędzy rozpoznane w dotychczasowej polskiej
praktyce bankowej 286
6. Edukacyjne walory katalogów 288

Rozdział VII

- Kryminalistyczne aspekty bankowego programu „Poznaj
swojego klienta” 293**
1. Poszukiwanie skutecznych metod badania
wiarygodności klientów banków 293
 2. Metody działania fałszerzy dokumentów tożsamości
i finansowych jako czynności przygotowawcze do prania
pieniędzy i innych oszustw finansowych 297
 3. Podstawowe wady w procedurach identyfikacji klientów
banków i innych instytucji 305
 4. Prawne i kryminalistyczne podstawy identyfikacji
tożsamości klientów banków 310
 5. Pojęcie, zakres i znaczenie analityczno-rozpoznawczych
czynności programu „Poznaj swojego klienta” 316
 6. Stały klient banku 325
 7. Kopiowanie dokumentów tożsamości jako istotny element
bezpieczeństwa instytucji i jej klientów 327
 8. Profilaktyczne i rozpoznawcze działania
wyspecjalizowanych instytucji 329
 9. Podsumowanie 332

Rozdział VIII

- Metodyka typowania i rozpoznawania transakcji podejrzanych
w ramach ustawowego obowiązku określania uzasadnionego
podejrzenia 335**
1. Czynniki utrudniające rozpoznawanie symptomów
uzasadnionego podejrzenia 335
 2. Kryminalistyczne kryteria pomocnicze, ułatwiające
typowanie i rozpoznawanie transakcji podejrzanych 338

2.1. Pojęcie kryminalistycznego kryterium pomocniczego	338
2.2. Rodzaje kryminalistycznych kryteriów pomocniczych	341
3. Kryteria z punktu widzenia systemu bankowego	342
3.1. Kryteria uniwersalne	342
3.2. Kryteria szczegółowe	346
4. Symptomy uzasadnionego podejrzenia przydatne dla biur maklerskich	349
5. Kryteria z punktu widzenia zakładów ubezpieczeniowych	351
5.1. Uwarunkowania utrudniające obowiązek typowania transakcji podejrzanych przez firmy ubezpieczeniowe	351
5.2. Proponowane symptomy uzasadnionego podejrzenia prania pieniędzy	357
6. Konieczność opracowywania kryteriów dla innych instytucji obowiązanych	363
7. Analiza końcowa rozpoznanych symptomów uzasadnionego podejrzenia na podstawie zastosowanych kryteriów kryminalistycznych	364
8. Warunki umożliwiające profesjonalne wykorzystywanie kryminalistycznych kryteriów pomocniczych	366
9. Podsumowanie	372

Rozdział IX

Weryfikacja symptomów uzasadnionego podejrzenia prania pieniędzy na podstawie opinii biegłych

1. Instytucje obowiązane do rozpoznawania i weryfikacji symptomów zawartych w zawiadomieniu o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 299 k.k.	374
2. Dowodowe funkcje opinii biegłych: od oszustw inwestycyjnych i zorganizowanego zagarnięcia mienia społecznego po kreatywną rachunkowość i pranie pieniędzy	378
2.1. Poznawcza i dowodowa rola opinii biegłego	378

2.2. Biegły a przestępstwa gospodarcze, bankowe, ubezpieczeniowe i inne finansowe	383
2.3. Rola biegłych w rozpoznawaniu i badaniu nowych zjawisk w przestępczości i patologii obrotu gospodarczego	388
2.4. Wiadomości specjalne biegłych i ich opiniodawcza rola w postępowaniach przygotowawczych o pranie pieniędzy	391
3. Przewidywane pytania dla biegłego w postępowaniu przygotowawczym z art. 299 k.k.	402
4. Przygotowanie biegłego do wydawania opinii w sprawach z art. 299 k.k.	406
5. Podsumowanie	409

Rozdział X

Ocena stanu świadomości prawnej w przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i profesjonalizmu pracowników wybranych instytucji obowiązanych na podstawie wyników badań empirycznych

1. Wprowadzenie	413
2. Cel, przedmiot i zakres oraz metody badań	415
3. Charakterystyka respondentów	417
4. Ogólne wyniki badań empirycznych — analiza statystyczna	419
4.1. Badane zmienne, plan badawczy i zastosowane metody	419
4.2. Rozkłady ocen badanych pracowników i analiza współzależności	422
4.3. Porównanie średnich wyników	424
4.4. Analiza wariancji	427
4.5. Podsumowanie wyników analizy statystycznej	429
5. Wybrane wyniki badań szczegółowych	431
5.1. Znajomość podstawowych zagadnień	431
5.2. Wybrane zagadnienia prawne	437
5.3. Transakcje podejrzane i transakcje powiązane w opinii badanych	443
5.4. Ogólna znajomość procedur	447

5.5. Program „Poznaj swojego klienta” w opinii badanych	452
6. Najważniejsze problemy związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy	454
7. Dostrzegane trudności w przeciwdziałaniu praniu pieniędzy w Polsce	461
8. Podsumowanie wyników badań	463
Zakończenie	475
Bibliografia	483